Konstitutionsutskottets betänkande 1982/83:4

om prästval (prop. 1982/83:6)

Propositionen

I propositionen föreslås att de s. k. tredjegångstillsättningarna av kyrkoherdetjänster flyttas över från regeringen till domkapitlen. I propositionen föreslås också att en möjlighet öppnas för regeringen att till domkapitlen delegera prövningen av ärenden om dispens från vissa behörighetskrav. Prästernas nuvarande bundenhet till sitt hemstift under minst fem år efter prästvigningen föreslås vidare bli avkortad till tre år. Slutligen föreslås att sådana särskilda komministertjänster som får inrättas för andlig vård vid sjukhus alltid tillsätts utan val.

I propositionen hemställs att riksdagen antar det i propositionen intagna förslaget till lag om ändring i lagen (1957:577) om prästval.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1983.

1982 års allmänna kyrkomöte har för sin del godkänt förslagen.

Motionen

I motion 1982/83:45 av Nils Berndtson m. fl. (vpk) hemställs att riksdagen med godkännande i övrigt av propositionen beslutar avslå förslaget att från regeringen till domkapitlen överflytta de s. k. tredjegångstillsättningarna av kyrkoherdetjänster.

Enligt motionen är det tveksamt om den föreslagna ändringen kan ske helt utan olägenheter. Inte minst de problem som landets kvinnliga präster fortfarande möter kan enligt motionen vara skäl att så länge statskyrkosystemet består behålla regeringens möjligheter att i vissa fall påverka tillsättningen av kyrkoherdetjänster.

Utskottet

Frågan om en översyn av prästvalslagen togs upp i riksdagen hösten 1980 med anledning av en socialdemokratisk motion. Motionen lämnades besvarad med hänvisning till att regeringen avsåg att göra en översyn av de lagar som reglerar tillsättning av ordinarie församlingsprästerliga tjänster (KU 1980/81:5). Framställningar i ämnet inkom senare till regeringen från vissa kyrkliga organ.

I den nu aktuella propositionen aviseras ett mera ingående utredningsarbete om hithörande frågor. De förslag som nu läggs fram skall därför enligt propositionen närmast ses som ändringar av praktisk natur och innebär inte

några väsentliga avsteg från de principer som ligger till grund för nuvarande tillsättningsförfarande.

Utskottet har inget att erinra mot att de nu framlagda lagändringsförslagen antas i avvaktan på resultatet av en mera ingående utredning av problemen kring tillsättningarna av prästerliga tjänster. Utskottet delar således inte de farhågor som uttalas i motion 45 om att den nya ordningen vid tredjegångstillsättningar av kyrkoherdar kan få negativa följder för de kvinnliga prästerna. Om en sådan risk skulle föreligga elimineras den enligt utskottets mening av den besvärsrätt till regeringen som föreligger mot domkapitlets beslut i tjänstetillsättningsfrågor. Motionen avstyrks således.

Utskottet hemställer

1. *beträffande tillsättningen av kyrkoherdetjänster*
   att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:6 i denna del och avslag på motion 1982/83:45 antar det i propositionen intagna förslaget till ny lydelse av 4 § lagen (1957:577) om prästval,
2. *beträffande propositionen i övrigt*
   att riksdagen antar det framlagda lagförslaget.

Stockholm den 28 oktober 1982

På konstitutionsutskottets vägnar
OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Yngve Nyquist (s), Bertil Fiskesjö* (c), Wivi-Anne Cederqvist* (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Sture Thun (s), Elisabeth Fleetwood (m), Karin Ahrland (fp), Nils Berndtson (vpk) och Ingvar Björk (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av Nils Berndtson (vpk) som ansett

dels att utskottet i stället för sista stycket i utskottstexten bort anföra följande:

Som anförs i motion 45 kan en överflyttning av tredjegångstillsättningarna av kyrkoherdetjänster från regeringen till domkapitlet leda till inte önskvärda konsekvenser. Särskilt med tanke på de problem som landets kvinnliga präster fortfarande möter får det enligt utskottets mening ses som en rättssäkerhetsfråga att regeringen i vissa fall kan påverka tillsättningen av

kyrkoherdetjänsterna. Utskottet delar den i motionen framförda uppfattningen att regeringen inte bör avhända sig detta inflytande så länge statskyrkosystemet består. Enbart en besvärsrätt kan enligt utskottets mening inte anses utgöra en tillräcklig rättssäkerhetsgaranti i detta hänseende.

dels att utskottet i mom. 1 bort hemställa

1. *beträffande tillsättningen av kyrkoherdetjänster*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:45 och med avslag på proposition 1982/83:6 i motsvarande del avslår förslaget till ny lydelse av 4 § lagen (1957:577) om prästval.

GOTAB 72867 Stockholm 1982